

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

โดยที่ธุรกิจศูนย์บริการสุขภาพถือเป็นธุรกิจบริการประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาพของประชาชน ในปัจจุบันในประเทศไทยมีผู้ประกอบการในธุรกิจนี้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นธุรกิจของคนไทยและเป็นสาขาของต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ยังมีได้กำหนดให้ธุรกิจศูนย์บริการสุขภาพเป็นธุรกิจควบคุม ด้วยเหตุนี้ จึงไม่มีกฎหมายกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการกำหนดคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับการบริการ ผู้ให้บริการ อุปกรณ์การออกกำลังกาย และสัญญาใช้บริการสถานออกกำลังกายหรือฟิตเนสเช่น ทำให้ผู้ใช้บริการหรือผู้บริโภค ได้รับผลกระทบต่อสิทธิในฐานะเป็นผู้บริโภคที่ควรจะได้รับบริการที่ดีมีคุณภาพมาตรฐานทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 61 ได้รับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคเอาไว้ว่า “สิทธิของบุคคล ซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้” หมายความว่า เมื่อบุคคลใดมีฐานะเป็นผู้บริโภคแล้วก็มีสิทธิ ที่จะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนถึงได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายอื่น ๆ ที่บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองเอาไว้ซึ่งก็รวมถึงพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ด้วย

เมื่อธุรกิจสถานบริการออกกำลังกายหรือธุรกิจขายบริการมีความสำคัญและ มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน จึงต้องมีกฎหมายเพื่อนำมาใช้บังคับเป็นการเฉพาะในการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของการประกอบธุรกิจนี้เพื่อที่จะให้ธุรกิจดังกล่าวสามารถที่มีหลักเกณฑ์ขั้นตอนในการเริ่มดำเนินการ รวมทั้งติดตามตรวจสอบการประกอบธุรกิจเพื่อให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการหรือผู้บริโภค อาจเรียกได้ว่าให้ธุรกิจดังกล่าวมีกฎหมายควบคุมนั่นเอง เพราะการที่ไม่มีกฎหมายมาควบคุมในการประกอบธุรกิจการค้าบริการดังกล่าวนี้ ย่อมทำให้บุคคลใดที่ต้องการประกอบธุรกิจดังกล่าวสามารถที่จะมีอิสระเสรีภาพในการประกอบธุรกิจมากจนเกินไป ทำให้ไม่สามารถที่จะควบคุมคุณสมบัติของผู้ประกอบการได้ ซึ่งกรณีหากมีผู้ประกอบการที่ไม่มีความรับผิดชอบมุ่งแต่แสวงหากำไรแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผู้บริโภคแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการได้

การประกอบธุรกิจฟิตเนสหรือสถานออกกำลังกายดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย รัฐจึงไม่ได้คำนึงถึงเรื่องของตัวบทกฎหมายที่จะมาควบคุม แต่ปัจจุบันธุรกิจฟิตเนสดังกล่าวเป็น ธุรกิจที่มีความสำคัญ ซึ่งประชาชนหรือผู้บริโภคให้ความสนใจในเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกายและความสวยงาม อันส่งผลให้ธุรกิจนี้ได้รับความนิยมมีผู้ใช้บริการกันมากขึ้น การที่ธุรกิจฟิตเนสดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย จะเป็นได้ว่าปัจจุบันมีผู้ประกอบการฟิตเนสไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการฟิตเนสที่มีผู้ประกอบการหรือนักลงทุนจากต่างประเทศหรือสถานประกอบการฟิตเนสที่มีคนไทยเป็นผู้ประกอบการดี มีการเปิดดำเนินการแข่งขันในทางตลาดอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในเรื่องราคาค่าบริการ ค่าธรรมเนียมสมาชิกแรกเข้า หรือค่าดำเนินการในการให้บริการเสริมอื่น ตามแต่กลยุทธ์ทางการตลาดของสถานประกอบการ ในการดึงดูดให้มีผู้มาใช้บริการให้มากที่สุด ประกอบด้วย รัฐ ไม่มีผู้มาใช้บริการให้มากที่สุดประกอบรัฐยังไม่มีข้อกำหนดมาตรฐานทางกฎหมายเพื่อมาควบคุมการประกอบธุรกิจดังกล่าวทำให้มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการหรือผู้บริโภค โดยตรงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณภาพมาตรฐานของสถานประกอบการซึ่งเป็นสถานที่ให้บริการ อุปกรณ์และเครื่องมือออกกำลังกาย ซึ่งบางครั้งไม่มีคุณภาพมาตรฐานด้านสุขลักษณะ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัย รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการที่ไม่มีคุณภาพมาตรฐานในเรื่องของการให้บริการที่ดี ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ หรือจรรยาบรรณของ ผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่ก่อเกิดมาจากการดำเนินการทางธุรกิจของผู้ประกอบการที่มุ่งแสวงหากำไรอย่างไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการ และที่สำคัญ ไม่มีกฎหมายที่จะมาควบคุมเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพมาตรฐานในการประกอบธุรกิจฟิตเนสดังกล่าว ซึ่ง ธุรกิจฟิตเนสนี้ถือว่าเป็นธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพที่มีความสำคัญในระดับสากลไม่ว่าจะด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ และถือเป็นหน้าที่รัฐที่ต้องส่งเสริมให้ประชาชน มีสุขภาพดีถ้วนหน้าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ถึงแม้ผู้ประกอบการสามารถประกอบธุรกิจได้อย่างเสรีตามหลักเสรีภาพในการประกอบธุรกิจได้ตามที่รัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ก็ตาม แต่เมื่อธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชนซึ่งเป็นประชากรของประเทศ รัฐก็จำเป็นต้องเข้ามาสร้างกฎหมายกำหนดกฎเกณฑ์ในการเข้ามาควบคุมกิจการดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีมาตรฐานอันจะเอื้อประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคซึ่งเป็นประชาชนของประเทศได้

ทั้งนี้ หากพิจารณาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจฟิตเนสเช่นเตอร์ในประเทศไทยจะเห็นได้ว่ามีปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมกำกับโดยที่ธุรกิจศูนย์บริการสุขภาพ

1) การจดทะเบียนจัดตั้ง ในปัจจุบันการดำเนินการจัดตั้ง ผู้ประกอบการไม่ต้องขออนุญาตต่อกระทรวงสาธารณสุขผู้ประกอบการเพียงแต่จดทะเบียนต่อกระทรวงพาณิชย์เหมือนเช่นกิจการทั่วไป

2) มาตรฐานของบุคลากรและอุปกรณ์ในศูนย์บริการสุขภาพ ปัจจุบัน ไม่มีกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับมาตรฐานทางคุณสมบัติเกี่ยวกับผู้ให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นครูผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ควบคุมอุปกรณ์ รวมทั้งมาตรฐานอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้งาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาให้บริการของศูนย์บริการการออกกำลังกายหรือฟิตเนสเซ็นเตอร์

โดยที่ในขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายหรือประกาศของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับสัญญาให้บริการของศูนย์บริการการออกกำลังกายหรือฟิตเนสเซ็นเตอร์ ดังนั้น จึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมสัญญาเท่านั้น ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงมักกำหนดเงื่อนไขการบริการและชำระค่าบริการที่เป็นเอาเปรียบผู้บริโภค

3. ปัญหาการควบคุมโฆษณาของศูนย์บริการสุขภาพ

ในปัจจุบันไม่มีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมโฆษณาของศูนย์บริการสุขภาพไว้โดยเฉพาะ

4. รูปแบบกฎหมายในการควบคุมกำกับธุรกิจศูนย์บริการสุขภาพ

โดยที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายควบคุมกำกับธุรกิจศูนย์บริการสุขภาพโดยเฉพาะ ดังเช่น กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกาไว้เป็นการเฉพาะ ผู้วิจัยจะได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมของกฎหมายต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยควรจะได้มีการตรากฎหมายควบคุมการประกอบธุรกิจสถานออกกำลังกายหรือฟิตเนสเซ็นเตอร์ไว้โดยเฉพาะ(Sui Generis) เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคในด้านการทำสัญญา การโฆษณา และมาตรฐานการให้บริการ โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. นิยาม

สถานออกกำลังกายหรือฟิตเนสเซ็นเตอร์ หมายถึง

(1) ศูนย์บริการสุขภาพ หมายถึง สถานที่ที่ให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนไม่ว่าจะดำเนินการ โดยบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล โดยจะต้องมีอุปกรณ์การออกกำลังกายที่มีมาตรฐาน และจำนวนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้

(2) การให้บริการด้านสุขภาพ หมายความว่า รวมถึง การให้คำแนะนำ การอบรม การให้บริการในการออกกำลังกาย การให้บริการในการเสริมสร้างสมรรถนะของร่างกาย การลดน้ำหนัก การฝึกสอนกีฬาหรือศิลปะการป้องกันตัวอื่นๆ

(3) ค่าบริการหรือค่าสมาชิก ธุรกิจสถานออกกำลังกายหรือฟิตเนสเช่นเตอร์จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าครอบคลุมการให้บริการในเรื่องใด เช่น ค่าบริการใช้ชามาน้ำ ค่าที่ปรึกษาเทรนเนอร์ เป็นต้น

2. เงื่อนไขของสัญญาให้บริการ

1) สัญญาจะต้องทำเป็นหนังสือ และลงนาม โดยผู้ใช้บริการและผู้มีอำนาจของศูนย์บริการสุขภาพ

2) เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าบริการต่างๆ ที่ต้องกำหนดลงไว้อย่างชัดเจน เช่น ค่าธรรมเนียมในการใช้บริการของศูนย์บริการออกกำลังกายในแต่ละครั้ง

3) ผู้ให้บริการจะต้องกำหนดระยะเวลาในการให้ผู้ให้บริการในการต่อสัญญาหรือทำสัญญาใหม่

4) ในกรณีที่มีการเก็บค่าบริการเป็นการล่วงหน้าจะต้องมีการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไว้ในสัญญาอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ห้ามผู้ให้บริการศูนย์บริการสุขภาพเรียกเก็บค่าสมาชิกหรือต่อสมาชิกล่วงหน้ามีระยะเวลาเกินเกินกว่า 12 เดือน

5) ในกรณีที่ผู้ใช้บริการสมัครเพื่อใช้บริการศูนย์บริการสุขภาพ โดยมีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ 3 เดือนเป็นต้นไป จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างน้อย 7 วันเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้พิจารณาตัดสินใจก่อนลงนามในสัญญาใช้บริการ ศูนย์บริการ

6) ในกรณีที่ผู้ใช้บริการตัดสินใจไม่ทำสัญญามีหน้าที่ต้องแจ้งการไม่ทำสัญญาต่อผู้ให้บริการศูนย์บริการ

7) ในกรณีที่ศูนย์บริการไม่สามารถให้บริการศูนย์บริการนั้นต่อไปได้อันมีสาเหตุเนื่องมาจากสุขภาพหรือถึงแก่ความตาย ผู้ให้บริการสามารถยกเลิกสัญญาโดยสามารถรับคืนค่าธรรมเนียมต่างๆที่ได้จ่ายเป็นการล่วงหน้านั้นได้ตามสัดส่วน

3. การคุ้มครองด้านสัญญา

1) การคุ้มครองก่อนทำสัญญา การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสถานออกกำลังกายต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ผู้บริโภคตัดสินใจในการใช้บริการ ได้แก่ เงื่อนไขการบริการ บุคลากร ค่าบริการ การเก็บค่าบริการล่วงหน้า อุปกรณ์ เป็นต้น

2) การคุ้มครองขณะทำสัญญา การกำหนดมาตรการการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค เมื่อได้มีการทำสัญญาแล้ว เช่น การที่ผู้ประกอบการย้ายสถานที่ทำให้ผู้บริโภคไม่สะดวกในการใช้บริการ ผู้ใช้บริการมีสิทธิเลิกสัญญา เป็นต้น

3) การคุ้มครองภายหลังการทำสัญญา การให้สิทธิของค์กรเอกชนด้านคุ้มครองผู้บริโภคสามารถฟ้องคดีแทนผู้บริโภค การกำหนดให้มีกองทุนเกี่ยวกับสถานออกกำลังกายเพื่อคืนเงินให้แก่ผู้บริโภค

4. มาตรฐานของศูนย์บริการสุขภาพ

กำหนดมาตรฐานในการทำงานของผู้มีอาชีพเกี่ยวกับฟิตเนสหรือสถานออกกำลังกาย ในหลายๆ สาขา รวมถึง ผู้ฝึกสอนในห้อง ผู้ฝึกสอนการออกกำลังกายเป็นกลุ่ม ผู้ฝึกสอนส่วนบุคคล ทั่วไป ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะทาง เช่นฟิตเนสสำหรับเยาวชน และผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกกำลังกายทางการแพทย์ เป็นต้น และการกำหนดให้มีผู้ดูแลอุปกรณ์การออกกำลังกาย

5. มาตรฐานอุปกรณ์การออกกำลังกาย

กำหนดมาตรฐานของอุปกรณ์ออกกำลังกายที่จะต้องได้รับมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) และกำหนดมาตรฐานการก่อให้เกิดความดัง

6. การโฆษณาประชาสัมพันธ์ในสิ่งพิมพ์หรือสื่ออินเทอร์เน็ตจะต้องมีข้อความอันเป็นสาระสำคัญดังนี้

- 1) ข้อมูลของผู้ให้บริการ สถานที่ตั้งและสาขา
- 2) การบริการ ได้แก่ จำนวนอุปกรณ์ ผู้ฝึกสอน เป็นต้น
- 3) เงื่อนไขสัญญาบริการ ได้แก่ การเรียกเก็บเงินล่วงหน้า การเลิกสัญญา เป็นต้น

7. หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับสถานออกกำลังกาย

จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมกำกับการประกอบธุรกิจสถานออกกำลังกาย ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์